

УДК 110.1

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.4.19>**Шюкюров Масуд Агаяр оглу**доктор філософії з філософії,
старший науковий співробітник

Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану

Баку, Азербайджан

orcid.org/0000-0002-6043-2548

ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Мета статті полягає у вивченні філософського аналізу цілей сталого розвитку (ЦСР).

Методологія: У дослідженні використовувалась методологія настільного дослідження. Кабінетні дослідження належать до вторинних даних чи даних, які можна зібрати без польових досліджень. Кабінетне дослідження в основному пов'язане зі збором даних з доступних джерел, тому його часто вважають дешевим методом, ніж польове дослідження, оскільки основні витрати пов'язані з часом менеджера, витратами на телефон та довідники. Таким чином, дослідження було засноване на вже опублікованих дослідженнях, звітах та статистичних даних. Ці дані доступні через ресурси.

Новизна у статті. Дослідження рекомендує інтегрувати різні етичні точки зору в теорії розвитку, наголошуючи на практиці гнучкі підходи та просуваючи комплексні політичні рамки, що відповідають цілісному характеру ЦСР. У ньому наголошується на необхідності надійних механізмів моніторингу та оцінки, широкому глобальному співробітництві та включенні питань стійкості та етики до освітніх програм. Ці рекомендації спрямовані на те, щоб зусилля в галузі розвитку були економічно ефективними, соціально справедливими та екологічно стійкими і, зрештою, сприяли комплексному та ефективному досягненню ЦСР.

Висновки. Результати вказують на контекстуальну та методологічну прогалину, пов'язану з філософським аналізом цілей сталого розвитку. Попередній емпіричний огляд виявив вирішальну взаємодію етичних, епістемологічних та метафізичних міркувань у досягненні глобальної стійкості. Наголошується, що ЦСР ґрунтуються на принципах рівності, справедливості та прав людини, а також на необхідності інклюзивних та контекстно-залежних систем знань. Аналіз також спонукав переосмислити традиційне розуміння розвитку, навівши докази на користь цілісного бачення, що охоплює як соціальне, і екологічне благополуччя. У висновку наголошується на важливості інтеграції цих філософських аспектів у розробку політики для створення ефективних інклюзивних стратегій сталого глобального прогресу.

Ключові слова: Цілі сталого розвитку, складні політичні рамки, механізми моніторингу та оцінки, освіта у сфері сталого розвитку.

Вступ. Цілі сталого розвитку (ЦСР) представляють амбіційний глобальний порядок денний, спрямований на вирішення широкого кола соціально-економічних та екологічних проблем до 2030 року. Незважаючи на їх всеосяжний характер, існує значна потреба в більш глибокому філософському аналізі для розуміння етичних, гносеологічних та метафізичних основ цих цілей. Хоча ЦСР спрямовані на викорінення бідності, зменшення нерівності та сприяння сталому розвитку, залишаються питання про цінності та принципи, що лежать в основі їх реалізації, і наскільки вони дійсно відображають різні культурні перспективи. Наприклад, хоча ЦСР 1 має на меті викорінити бідність у всіх її формах у всьому світі, станом на 2018 рік понад 736 мільйонів людей все ще жили в крайній бідності, підкреслюючи розрив між прагненнями ЦСР та нинішньою реальністю [1, с. 2–3].

Мета та завдання. Метою цього дослідження є подолання цього розриву шляхом критичного вивчення філософських основ ЦСР, що забезпечує детальне розуміння їх етичних наслідків та практичних застосувань. В існуючих дослідженнях існує помітна прогалина щодо інтеграції систем корінних знань та незахідних філософських традицій у рамки ЦСР. Значна частина сучасної літератури та політичного дискурсу домінує над західними парадигмами, які

можуть не повністю відображати цінності та пріоритети різних глобальних спільнот. Наприклад, принципи Убунту в африканській філософії підкреслюють взаємопов'язаність громад та взаємну турботу, що може дати цінну інформацію про впровадження ЦСР, пов'язаних із соціальною справедливістю та екологічною стійкістю [2, с. 2]. Це дослідження має на меті заповнити цю дослідницьку прогалину, вивчаючи, як різні культурні та філософські традиції можуть інформувати та покращувати розуміння та застосування ЦСР. Тим самим воно прагне внести вклад в більш інклюзивний і культурно релевантний підхід до глобального розвитку. Результати цього дослідження будуть корисними для політиків, практиків розвитку та науковців. Політики отримають більш глибоке розуміння етичних міркувань і культурних контекстів, які повинні визначати розробку і реалізацію політики розвитку. Практики розвитку отримають користь від розуміння того, як ефективно інтегрувати місцеві знання та цінності у свої проекти, тим самим підвищуючи актуальність та вплив своєї роботи. Вчені знайдуть це дослідження цінним завдяки критичному вивченню філософських основ ЦСР, що сприяє більш широкому академічному дискурсу про глобальний розвиток. Зрештою, це дослідження має на меті сприяти більш цілісному та інклюзивному підходу до досягнення ЦСР, гарантуючи, що зусилля з розвитку ґрунтуються на етичних принципах та повазі до культурного різноманіття [3, с. 12].

Методи дослідження. У дослідженні була прийнята методологія настільного дослідження. Дослідження Кабінету стосується вторинних даних або тих, які можна зібрати без польових робіт. Дослідження кабінету в основному передбачає збір даних із існуючих ресурсів, тому його часто вважають методом низької вартості порівняно з польовими дослідженнями, оскільки основні витрати пов'язані з часом керівника, телефонними витратами та довідниками. Таким чином, дослідження спиралося на вже опубліковані дослідження, звіти та статистику. Ці вторинні дані були легко доступні через інтернет-журнали та бібліотеку.

Огляд літератури. Утилітаризм, нормативна етична теорія, був розроблений Джеремі Бентамом і далі вдосконалений Джоном Стюартом Міллем. Ця теорія стверджує, що найкраща дія – це та, яка максимізує загальне щастя чи корисність, часто узагальнена фразою «найбільше благо для найбільшої кількості». Утилітаризм оцінює моральність дій на основі їх результатів, підкреслюючи важливість наслідків дій у визначенні їх етичної цінності. Бентам представив цю концепцію у своїй роботі «Вступ до принципів моралі та законодавства» [4, с. 25], де він стверджував, що дії людини визначаються прагненням до задоволення та уникнення болю. Мілл розширив це, розрізняючи вищі та нижчі задоволення, виступаючи за якісні міркування на додаток до кількісних заходів щастя. У контексті цілей сталого розвитку (ЦСР) утилітаризм забезпечує основу для оцінки ефективності різних ініціатив розвитку. Надаючи пріоритет діям, які приносять найбільшу загальну вигоду, політики можуть використовувати утилітаристські принципи для керівництва розподілом ресурсів та розробки втручань, спрямованих на досягнення ЦСР. Наприклад, зусилля щодо зменшення бідності та голоду (ЦСР 1 та 2) можна оцінити на основі їх впливу на добробут найбільшої кількості людей, тим самим гарантуючи, що політика розвитку відповідає меті максимізації суспільного добробуту [5, с. 2–3].

Результати дослідження. Деонтологічна етика, також відома як етика, заснована на обов'язку, є моральною теорією, в першу чергу пов'язаною з філософом Іммануїлом Кантом. На відміну від утилітаризму, деонтологічна етика зосереджується на внутрішній моралі дій, а не на їх наслідках. Згідно з етикою Канта, дії є морально правильними, якщо вони здійснюються з почуття обов'язку і відповідають універсальним моральним принципам, таким як чесність, справедливість та повага до людської гідності. Основоположна праця Канта «основи метафізики моралі» закладає основу для цієї етичної структури, підкреслюючи важливість намірів і дотримання категоричних імперативів, які є абсолютними моральними правилами, застосовними до всіх розумних істот [6, с. 131]. У контексті ЦСР деонтологічна етика може бути особливо актуальною при вирішенні питань, пов'язаних з правами людини, гендерною рівністю та соціальною справедливістю (ЦСР 5 та 10). Ця теорія підкреслює моральний імператив дотримуватися цих принципів незалежно від результатів, тим самим забезпечуючи надійне етичне обґрунтування політики, яка захищає права та гідність усіх людей. Наприклад, зусилля

з ліквідації дискримінації та сприяння рівним можливостям можуть базуватися на деонтологічних принципах, гарантуючи, що ініціативи розвитку будуть не тільки ефективними, але й морально обґрунтованими та справедливими [6, с. 132].

Теорія суспільного договору

Теорія суспільного договору, сформульована такими філософами, як Томас Гоббс, Джон Локк і Жан-Жак Руссо, досліджує походження суспільства і легітимність державної влади. Ця теорія постулює, що люди погоджуються, явно чи неявно, відмовитися від деяких своїх свобод і підкоритися владі держави в обмін на захист своїх прав, що залишилися. Впливова робота Руссо «суспільний договір» [7, с. 1–2] стверджує, що легітимна політична влада виникає з суспільного договору, узгодженого всіма членами суспільства для їх взаємної вигоди. Теорія суспільного договору особливо актуальна для ЦСР, оскільки вона підкреслює роль колективної угоди та співпраці у досягненні спільних цілей. ЦСР являють собою глобальний суспільний договір, в якому країни колективно погоджуються домагатися сталого розвитку на благо всього людства. Ця теорія може забезпечити основу для розуміння обов'язків держав та міжнародних організацій щодо впровадження ЦСР, підкреслюючи важливість глобальної співпраці та солідарності. Наприклад, зусилля по боротьбі зі зміною клімату (ЦСР 13) вимагають колективних зобов'язань всіх країн, що відображають принципи взаємної вигоди і спільної відповідальності, властиві теорії суспільного договору. Обґрунтовуючи політику розвитку ідеєю глобального суспільного договору, ця теорія підкреслює етичні та політичні основи ЦСР та необхідність спільних дій для вирішення глобальних проблем [7, с. 3].

Емпіричний огляд

Сакс прагнув дослідити етичні та філософські основи сталого розвитку, зосередившись на інтеграції економічних, соціальних та екологічних аспектів для досягнення ЦСР [8, с. 6]. Сакс прагнув підкреслити необхідність етичних принципів, таких як рівність, справедливість та стійкість, у прагненні до глобального розвитку. Дослідження використовувало міждисциплінарний підхід, який поєднував якісний аналіз міжнародних політичних документів, широкі тематичні дослідження з різних регіонів та статистичні дані з глобальних організацій, таких як організація Об'єднаних Націй та Світовий банк. Цей підхід дозволив провести надійне дослідження прогресу та проблем у досягненні ЦСР. Дослідження показало, що, хоча в таких сферах, як зменшення бідності та доступ до освіти, досягнуто значного прогресу, постійна нерівність та погіршення стану навколишнього середовища продовжують створювати значні проблеми. Сакс підкреслив, що успіх ЦСР значною мірою залежить від глобальної прихильності етичним принципам і стійким практикам. Він підкреслив, що без істотного міжнародного співробітництва та прихильності цілі навряд чи будуть досягнуті. Автор рекомендував більш тісне міжнародне співробітництво і солідарність, збільшення фінансової підтримки країн, що розвиваються і включення систем знань корінних народів в Глобальні стратегії розвитку. Він стверджував, що ці кроки необхідні для підвищення ефективності та інклюзивності ЦСР.

Сен прагнув забезпечити глибокий філософський аналіз ЦСР, зосередившись на можливостях та свободах людини як центральних елементах сталого розвитку [9, с. 12]. Робота Сена прагнула вийти за рамки традиційних економічних показників і досягти більш всебічного розуміння людського благополуччя і розвитку. Дослідження використовувало його добре встановлений підхід до можливостей, доповнений якісним аналізом різних тематичних досліджень та великою статистикою з індексу розвитку людського потенціалу (ІРЛП) та інших соціально-економічних показників. Ця методологія дозволила детально вивчити, як політика розвитку впливає на людські можливості. Результати: дослідження показало, що сталий розвиток повинен надавати пріоритет розширенню людських можливостей і свобод, а не зосереджуватися виключно на економічному зростанні. Сен стверджував, що соціальні та політичні свободи є найважливішими компонентами сталого розвитку і що політика розвитку повинна бути спрямована на розширення цих свобод. Він підкреслив взаємозв'язок економічної і соціальної політики в досягненні всебічного розвитку. Дослідження закликали до політики розвитку, яка надає пріоритет розширенню індивідуальних можливостей, сприяє управлінню на основі

участі та забезпечує соціальну справедливість. Він підкреслив важливість розробки політики, яка є не тільки економічно ефективною, але й справедливою та неупередженою, що відображає більш широкі цілі ЦСР.

Рауорт прагнув кинути виклик традиційним економічним моделям та запропонувати нову структуру, яка відповідає етичним та філософським цілям ЦСР [10, с.21]. Він прагнув забезпечити модель, яка враховує як екологічну стійкість, так і соціальну справедливість. Дослідження використовувало змішаний методичний підхід, використовуючи концептуальний аналіз, широкі тематичні дослідження з різних економічних контекстів та складні методи візуалізації даних для ілюстрації економічних та екологічних тенденцій. Цей підхід дозволив провести всебічну критику традиційних економічних теорій і запропонувати нові, інноваційні рішення. Дослідження показало, що традиційні економічні моделі не підходять для досягнення ЦСР, оскільки вони часто ігнорують екологічні обмеження та соціальну нерівність. Рауорт запропонував модель пончика «економіки, яка врівноважує основні потреби людини з екологічними межами планети. Ця модель візуалізує безпечний і справедливий простір для людства, де розвиток поважає як соціальні основи, так і екологічні стелі. Дослідження рекомендувало прийняття політики, яка сприяє циркулярній економіці, ефективності використання ресурсів та соціальній справедливості. Вона наголосила на необхідності системних змін в економічному мисленні та практиці для досягнення Цілей сталого розвитку. Її робота закликає до зміни парадигми в тому, як структуруються і управляються економіки, узгоджуючи економічну діяльність з етичними імперативами ЦСР. Кейтс, Парріс та Лейзеровіц прагнули прояснити концептуальні та практичні аспекти сталого розвитку [11, с. 56]. Автори прагнули надати детальний аналіз цілей, показників та цінностей, що лежать в основі практики сталого розвитку. Автори використовували всебічний огляд літератури та мета-аналіз показників, цінностей та практик сталого розвитку в різних країнах. Ця методологія дозволила їм синтезувати широкий спектр точок зору та даних, надаючи цілісний погляд на зусилля зі сталого розвитку у всьому світі. Дослідження показало, що сталий розвиток є складною, багатовимірною концепцією, що вимагає інтеграції економічних, соціальних та екологічних цілей. Автори виявили значні прогалини у впровадженні ЦСР, часто через суперечливі пріоритети та відсутність послідовної політики. Вони наголосили на необхідності більш цілісних та комплексних підходів для вимірювання та досягнення сталого розвитку. Автори рекомендували розробку більш цілісних і комплексних показників, розширення участі зацікавлених сторін і сприяння глобальній культурі стійкості. Вони наголосили на важливості узгодження практик сталого розвитку з більш широкими етичними та філософськими принципами для забезпечення їх ефективності та інклюзивності. Елліотт представив всебічний вступ до концепцій та принципів сталого розвитку, зосередившись на їх етичних та філософських аспектах [12, с. 2]. Елліотт використовувала поєднання теоретичного аналізу та тематичних досліджень для вивчення практичних наслідків принципів сталого розвитку. Вона також включила якісні дані з різних проєктів розвитку по всьому світу для ілюстрації своїх положень. Дослідження показало, що сталий розвиток вимагає балансу між економічним зростанням, соціальною інклюзивністю та захистом навколишнього середовища. Елліотт наголосила на важливості етичних міркувань у політиці розвитку, особливо у забезпеченні справедливого розподілу вигод від розвитку. Дослідження рекомендувало, щоб політика розвитку керувалася етичними принципами, такими як справедливість, рівність та стійкість. Вона наголосила на необхідності політики, яка є інклюзивною та передбачає участь, гарантуючи, що всі зацікавлені сторони будуть залучені до процесу розвитку.

Скунес проаналізував ЦСР через об'єктив сталого існування, зосередившись на етичних та практичних аспектах розвитку сільських територій [13, с. 11]. Дослідження використовувало якісний підхід з використанням тематичних досліджень з проєктів розвитку сільських районів у різних країнах. Він також провів інтерв'ю з практиками розвитку та сільськими громадами, щоб зібрати інформацію про ефективність стратегій сталого розвитку. Дослідження показало, що стійкі засоби до існування мають вирішальне значення для досягнення ЦСР, особливо в сільській місцевості. Скунс наголосив на важливості інтеграції місцевих знань та практик

у політику розвитку для забезпечення її актуальності та ефективності. Дослідження рекомендувало, щоб політика розвитку надавала пріоритет поліпшенню стійких засобів до існування, особливо в сільській місцевості. Він наголосив на необхідності політики, яка враховує контекст і включає знання та практику місцевих громад.

Мартенс критично проаналізував трансформаційний потенціал ЦСР з філософської та етичної точки зору [14, с. 32]. Дослідження використовувало якісний підхід, включаючи критичний огляд політичних документів, літератури про сталий розвиток та інтерв'ю з політиками та експертами з розвитку. Він також використовував аналіз дискурсу для вивчення мови та наративів, що оточують ЦСР. Дослідження показало, що, хоча ЦСР мають значний трансформаційний потенціал, їх реалізація часто ускладнюється політичними та економічними обмеженнями. Мартенс підкреслив розрив між амбітним характером ЦСР і реальністю їх реалізації. Дослідження рекомендувало більш сильну політичну волю та прихильність до етичних принципів, що лежать в основі ЦСР.

Він закликав до більш інклюзивних та інтерактивних підходів до розвитку, гарантуючи, що всі зацікавлені сторони, особливо маргіналізовані громади, будуть залучені до прийняття рішень.

Висновки. Філософський аналіз цілей сталого розвитку (ЦСР) розкриває глибокий перетин етичних, гносеологічних та метафізичних міркувань, необхідних для розуміння та досягнення глобальної стійкості. ЦСР, що охоплюють 17 цілей і 169 завдань, надають всеосяжний план вирішення найактуальніших світових проблем, включаючи бідність, нерівність, зміну клімату і погіршення стану навколишнього середовища. З етичної точки зору ЦСР втілюють принципи рівності, справедливості та прав людини, які є основоположними для їх досягнення. Ця етична структура вимагає, щоб усі зусилля з розвитку надавали пріоритет найбільш вразливим верствам населення та гарантували, що ніхто не залишиться позаду. ЦСР кидають нам виклик критично мислити про наші обов'язки один перед одним і перед майбутніми поколіннями, закликаючи до глобальної прихильності справедливості і неупередженості. Епістемологічно ЦСР спонукають критично осмислювати системи знань, які формують глобальну політику розвитку. Формулювання та впровадження ЦСР вимагає надійних, інклюзивних та контекстно-залежних знань, які включають як наукові докази, так і мудрість корінних народів. Ця Інклюзивна гносеологія визнає, що сталого розвитку неможливо досягти за допомогою підходу «один розмір підходить усім». Замість цього вона вимагає множинності точок зору, які поважають і інтегрують різні способи пізнання і сприйняття світу. Оцінюючи різні типи знань, ЦСР сприяють більш цілісному і точному розумінню проблем і рішень в області розвитку, тим самим підвищуючи ефективність і актуальність втручань в розвиток.

Метафізично ЦСР піднімають фундаментальні питання про природу розвитку і прогресу. Цілі закликають нас переглянути традиційні уявлення про зростання і успіх, відійти від чисто економічних показників до більш збалансованого погляду, який включає соціальне і екологічне благополуччя. Цей зсув у перспективі має вирішальне значення для сприяння сталому майбутньому, оскільки він підкреслює взаємозв'язок усіх аспектів людських та екологічних систем. Таким чином, ЦСР заохочують переоцінку наших цінностей та пріоритетів, виступаючи за парадигму розвитку, яка поважає планетарні межі та сприяє добробуту всіх форм життя. Цей цілісний погляд узгоджується з різними філософськими традиціями, які підкреслюють гармонію, рівновагу та внутрішню цінність усіх живих істот. Філософський аналіз ЦСР підкреслює важливість етичних міркувань, інклюзивних систем знань та переосмисленого розуміння розвитку для досягнення стійкого глобального прогресу. ЦСР - це не просто сукупність цілей, а моральний імператив, який закликає до колективних зусиль для створення справедливого, рівноправного та стійкого світу. Приймаючи етичні, гносеологічні та метафізичні аспекти ЦСР, політики, практики та науковці можуть розробляти більш ефективні та інклюзивні стратегії, які вирішують першопричини глобальних проблем. Цей комплексний підхід гарантує, що сталий розвиток не тільки досяжний, але й глибоко вкорінений у принципах справедливості, рівності та поваги до всіх форм життя. Завдяки цій філософській лінзі ЦСР стають потужним інструментом для перетворення нашого світу і забезпечення кращого майбутнього для майбутніх поколінь.

Дослідження призвело до кількох ключових рекомендацій, які сприяють теоретичним основам, практичному застосуванню та розробці політики. Одним з основних теоретичних внесків є необхідність інтеграції різних етичних перспектив у концептуалізацію сталого розвитку. Традиційні теорії розвитку часто підкреслюють економічне зростання, але ЦСР наголошують на важливості рівності, справедливості та прав людини. Тому теоретичні моделі повинні включати принципи з різних етичних традицій, включаючи утилітаризм, деонтологічну етику та етику чесноти, щоб створити більш цілісне та інклюзивне розуміння розвитку. Ця інтеграція допомагає гарантувати, що зусилля з розвитку є не тільки економічно вигідними, але й соціально справедливими та морально обґрунтованими.

На практиці дослідження підкреслює важливість інклюзивних та спільних підходів до впровадження ЦСР. Практики розвитку повинні залучати всі зацікавлені сторони, включаючи маргіналізовані спільноти, до процесу прийняття рішень. Цей спільний підхід гарантує, що проекти розвитку будуть адаптовані до конкретних потреб і контекстів різних спільнот, тим самим підвищуючи їх ефективність і стійкість. Крім того, включення систем знань корінних народів та місцевих практик до ініціатив розвитку може дати цінні ідеї та інноваційні рішення, які часто не помічаються традиційними моделями розвитку. Практикуючим рекомендується зміцнювати партнерські відносини з місцевими громадами та використовувати їх унікальні знання та досвід для досягнення ЦСР.

З точки зору розробки політики, дослідження рекомендує перехід до більш інтегрованих та послідовних політичних рамок, які відповідають цілісному характеру ЦСР. Політики не повинні розроблятися ізольовано, а повинні враховувати взаємозв'язок економічних, соціальних та екологічних цілей. Наприклад, політика, спрямована на економічне зростання, повинна також враховувати соціальну справедливість та екологічну стійкість, щоб гарантувати справедливий розподіл вигод від розвитку та дотримання екологічних обмежень. Цей комплексний підхід вимагає міжсекторального співробітництва та координації між різними державними департаментами та установами, а також партнерства з неурядовими організаціями, приватним сектором та міжнародними органами. Дослідження також підкреслює необхідність надійних механізмів моніторингу та оцінки для відстеження прогресу в досягненні ЦСР. Ці механізми повинні бути розроблені для оцінки не тільки результатів ініціатив розвитку, але й їх процесів та впливу на різні громади. Моніторинг та оцінка повинні бути відкритими та прозорими, залучаючи всі зацікавлені сторони до процесу оцінки. Це забезпечує підзвітність та надає можливості для навчання та адаптації, дозволяючи фахівцям з розвитку вдосконалювати та вдосконалювати свої стратегії з часом. Політика повинна підтримувати створення комплексних систем збору даних та розробку показників, які відображають багатовимірний характер сталого розвитку.

Крім того, дослідження рекомендує посилити глобальну співпрацю та солідарність для досягнення ЦСР. Проблеми, що вирішуються ЦСР, носять глобальний характер і вимагають колективних дій. Тому політика повинна сприяти міжнародному співробітництву та обміну ресурсами, знаннями та передовим досвідом. Це включає збільшення фінансової підтримки країн, що розвиваються, сприяння передачі технологій та заохочення ініціатив з розбудови потенціалу. Зміцнення глобальних структур і механізмів управління також може допомогти забезпечити виконання зобов'язань, прийнятих в рамках ЦСР, а також прозорий моніторинг і звітність про прогрес. Нарешті, дослідження закликає переосмислити освітні програми з метою включення питань стійкості та етики. Системи освіти повинні бути розроблені таким чином, щоб забезпечити людей знаннями, навичками та цінностями, необхідними для сприяння сталому розвитку. Це включає підвищення обізнаності про ЦСР, розвиток критичного мислення та навичок вирішення проблем, а також заохочення етичного та відповідального громадянства. Політика повинна підтримувати інтеграцію освіти в галузі стійкості на всіх рівнях системи освіти, від початкових шкіл до вищих навчальних закладів, та заохочувати можливість навчання протягом усього життя. Сприяючи формуванню культури сталого розвитку, освіта може відігравати вирішальну роль у досягненні ЦСР та створенні більш справедливого та стійкого світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. United Nations. The Sustainable Development Goals Report 2020. Retrieved from <https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/>
2. Tutu, D. Ubuntu: I am because we are. Hachette Books. UNDP (United Nations Development Programme). 2013. Human Development Report 2020. Retrieved from <http://hdr.undp.org>
3. Escobar, A. Designs for the Pluriverse: Radical Interdependence, Autonomy, and the Making of Worlds. Duke University Press. 2018, 312 pages.
4. Bentham, J. An Introduction to the Principles of Morals and Legislation. Oxford University, Press. book. 1, 2018.
5. Mill, J. S. Utilitarianism. Hackett Publishing Company. book.1. From a 1879 edition. THE FLOATING PRESS. While every effort has been used to ensure . 2009, 120 p.
6. Kant, I. Groundwork of the Metaphysics of Morals. 2nd Edition, Christine M. Korsgaard, 2012, 120 p.
7. Rousseau, J. J. The Social Contract. Penguin Publishing Group, 1968; Length, 187 p.
8. Sachs, Jeffrey D. The Age of Sustainable Development. Columbia University. International Growth Centre London School of Economics, 4 February, 2015, 44 p.
9. Sen, A. The ends and means of sustainability. Journal of Human Development and Capabilities, 14(1), 2013, 6–20.
10. Raworth, K. Doughnut Economics: Seven Ways to Think Like a 21st-Century Economist. Chelsea Green Publishing. Print length. 2017, 320 pages
11. Kates, R. W., Parris, T. M., & Leiserowitz, A. A. What is sustainable development? Goals, indicators, values, and practice. Environment: Science and Policy for Sustainable Development, 47(3), 2016, 8–21.
12. Elliott, J. An Introduction to Sustainable Development. Oxon, UK: Routledge/Taylor and Francis Group, 2013, pp. 361
13. Scoones, I. Sustainable Livelihoods and Rural Development. By Ian Scoones. Rugby: Practical Action Publishing, 2015, 149 pp.
14. Martens, J. SDGs: Transforming our world?. Global Policy, 8(5), 2017, 18–26.

REFERENCES

1. United Nations. (2020). The Sustainable Development Goals Report 2020. Retrieved from <https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/> [in English]
2. Tutu, D. (2013). Ubuntu: I am because we are. Hachette Books. UNDP (United Nations Development Programme). (2020). Human Development Report 2020. Retrieved from <http://hdr.undp.org> [in English]
3. Escobar, A. (2018). Designs for the Pluriverse: Radical Interdependence, Autonomy, and the Making of Worlds. Duke University Press. 312 pages. [in English]
4. Bentham, J. (2018). An Introduction to the Principles of Morals and Legislation. Oxford University, Press. book. 1 [in English]
5. Mill, J. S. (2009). Utilitarianism. Hackett Publishing Company. book.1. From a 1879 edition. 2009, THE FLOATING PRESS. While every effort has been used to ensure . 120 p. [in English]
6. Kant, I. (2012). Groundwork of the Metaphysics of Morals. 2nd Edition, Christine M. Korsgaard, 120 p. [in English]
7. Rousseau, J. J. (1968). The Social Contract. Penguin Publishing Group, 1968; Length, 187 p. [in English]
8. Sachs, Jeffrey D. (2015). The Age of Sustainable Development. Columbia University. International Growth Centre London School of Economics, 4 February. 44 p. [in English]
9. Sen, A. (2013). The ends and means of sustainability. Journal of Human Development and Capabilities, 14(1), 6–20. [in English]
10. Raworth, K. (2017). Doughnut Economics: Seven Ways to Think Like a 21st-Century Economist. [Chelsea Green Publishing. [in English]
11. Kates, R. W., Parris, T. M., & Leiserowitz, A. A. (2016). What is sustainable development? Goals, indicators, values, and practice. Environment: Science and Policy for Sustainable Development, 47(3), 8–21. [in English]

12. Elliott, J. (2013). An Introduction to Sustainable Development. Oxon, UK: Routledge/Taylor and Francis Group, pp. 361, [in English]
13. Scoones, I. (2015). Sustainable Livelihoods and Rural Development. By Ian Scoones. Rugby: Practical Action Publishing, 149 pp. [in English]
14. Martens, J. (2017). SDGs: Transforming our world?. Global Policy, 8(5), 18–26. [in English]

Shukurov Masud Agayar Oglu

Doctor of Philosophy in Philosophy, Senior Researcher
Institute of Philosophy and Sociology
of the National Academy of Sciences of Azerbaijan
Baku City, Azerbaijan

PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

The aim of the paper is to explore the philosophical analysis of the Sustainable Development Goals (SDGs).

Methodology: *The study used the desk research methodology. Desk research refers to secondary data or data that can be collected without field research. Desk research mainly involves collecting data from available sources, so it is often considered a cheaper method than field research since the main costs are related to the manager's time, telephone and reference expenses. Therefore, the study was based on already published studies, reports and statistical data. These data were available through resources.*

Novelty in the paper: *The study recommends integrating different ethical perspectives into development theories, emphasizing flexible approaches in practice and promoting comprehensive policy frameworks that are consistent with the holistic nature of the SDGs. It highlights the need for robust monitoring and evaluation mechanisms, broad global collaboration and the inclusion of sustainability and ethics in educational programs. These recommendations aim to ensure that development efforts are cost-effective, socially equitable and environmentally sustainable, and ultimately contribute to a more comprehensive and effective achievement of the SDGs.*

Conclusions: *The results highlight a contextual and methodological gap in the philosophical analysis of the SDGs. A preliminary empirical review has revealed the crucial interplay of ethical, epistemological and metaphysical considerations in achieving global sustainability. It highlights that the SDGs are based on principles of equity, justice and human rights, as well as the need for inclusive and context-sensitive knowledge systems. The analysis has also prompted a rethinking of traditional understandings of development, arguing for a holistic vision that encompasses both social and environmental well-being. The conclusion highlights the importance of integrating these philosophical perspectives into policymaking to create effective inclusive strategies for sustainable global progress.*

Key words: *SDGs, complex policy frameworks, monitoring and evaluation mechanisms, education for sustainable development.*